

ΑΠΟ ΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Ο ΓΙΩΡΓΑΚΗΣ ΤΗΣ ΑΝΤΩΝΕΛΛΑΣ

Μιά ιστορία αληθινή που τελειώνει με φαντάσματα.— "Όπου ο απάνθρωπος Δουλφής κόβει τὰ χέρια του καπετάν Μπόϊκου.— Πώς ζούσαν οι Παξινοί υπό τους Ένετους.— Η ώραία 'Αντωνέλλα, ο έραστής της και ο γυιός της.— Μιά φοβερή σκηνή μέσα σ' έναν άγριώνα.— 'Σατανά, έσένα κράζω !...— Τέρατα και σημεία που άναστατώνουν τους Παξούς.— Ο Ένετός Σκλαβούνος «ακρφώνει» τὸ βρυκόλακα.— Και ἡ πεντάμορφη 'Αντωνέλλα βρίσκει οίκοτῶ τέλος, κ. λ. π.

Τώρα που ἡ «Έταιρεία τῶν ψυχικῶν Έπιστημῶν» με τὸ μέντιονι τῆς 'Αμφιλογίας, τὰ «στοιχειωμένα σπίτια», τὰ πνευματιστικά πειράματα τῆς κ.λ.π. ἔδωσαν νέα ζωὴ στὴν ἔρευνα τοῦ μυστηριώδους κόσμου, μιά παλιά ιστορία που διεδραματίσθη σ' ἕνα 'Ελληνικό νησί ἀπαντᾶ ἰδιαιτέρον ἐνδιαιφερό.

Βρισκόμαστε στὸς Παξούς. Ο Γάτος — πρωτεύουσα τοῦ μικροῦ νησιού — σύμφωνα με τὰ σωζόμενα ἔγγραφα, ἀρχισε νὰ συνοστίζεται στὰ μέσα τοῦ 18 αἰῶνος, πρώτοι δὲ οἰκίσται ἀναφέρονται οἱ πρόγονοι τῆς οἰκογενείας Βελλιανίτη. Ἐκεῖ ἔρχεται μιά παράδοσις ὅτι τὸ λιμάνι ἔφθανε ὡς τὴν ἐκκλησία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων που βρίσκεται σήμερα στὸ νοτιοδυτικό ἀκροῦ τῆς κομποτόλεως. Ἐνας Βενετσιάνος «πρεβεδοῦρος» ἤθελε στὸς Παξούς στὸ 1603, ἐκαβάλλησε σ' ἕνα μουλάρι καὶ ἔληγε στὴν τότε πρωτεύουσα, τὸ σημερινὸ χωριάκι Κουκούλια. Ἐκεῖ κατέλυσε στὸ σπίτι τοῦ καπετάν Δουλφῆ ὁ ὁποῖος τόσο τὸν ἐπειροῦσθη, ὥστε ὁ Βενετσιάνος ἐνήργησε στὴν Κυβέρνησι τοῦ νὰ τοῦ παραγορηθῇ τὸ μισὸ ἀπὸ τῆς εἰσπράξεως τοῦ τελωνείου καὶ τῶν ἄλλων δημοσίων προσόδων. Κατὰ τὸ Ένετικό σύστημα τῆς εποχῆς ἐκείνη, οἱ τέτοιοι ἐνοικιασται εἶχαν δικτατορικά δικαιώματα καὶ με τὸν καιρὸ γίνοντουσαν ἀληθινοὶ τύραννοι. Ὅταν ἔπαιαν κανένα λαθρέμπορο εἶχαν ἐπάνω τοῦ δικαιοῦ ζωῆς καὶ θανάτου. Δηγοῦνται λοιπὸν ὅτι ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Δουλφῆ, συνεχίζοντας τὸ ἔργο τῶν πατέρων του, τῆς ἐνοικιασεως τῶν δημοσίων προσόδων, ἔπιασε μιά μέρα ἕνα καϊκάκι με λαθρέμπορο. Πλοιοαρχὸς τοῦ ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ ὀμορφότερα καλλιζάρια τοῦ νησιού, ὁ Μπόϊκος. Λοιπὸν, ὁ σκληρὸς Δουλφῆς δὲν ἔδιστασε καθόλου. Διέταξε καὶ τοὺς ἔνοχων γιὰ τιμοῦρα καὶ τὰ δύο χέρια σὲ λίγη ὥρα, ἀπὸ τοὺς φοριζοὺς πόνοους καὶ τὴν αἰμορραγία τοῦ καλλιζαροῦ ἔξεφυγήσε...

Γιὸς τοῦ Μπόϊκου τοῦτου εἶνε ὁ ἦρωας τῆς διηγήσεώς μας. Λεγόταν Γιωργάκης καὶ ἦταν μόλις δέκα ἔτων ὅταν ὄρανεψε με τὸν τρόπο που διηγηθήκαμε. Ἡ μητέρα του, Ἄντωνέλλα ἡ χήρα τοῦ Μπόϊκου, ἦταν νέα ἀκόμη καὶ πολὺ ὀραία γυναίκα, ἀγάπησε τρελλὰ ἕνα ναυτιζὸ, στὸν ὁποῖον καὶ παραδόθηκε, λίγον καιρὸ μετὰ τὸν τραγικὸ θάνατο τοῦ ἀνδρός της. Ὁ ναυτιζὸς αὐτός, ἐνῶ εἶχε ὑποσχεθεῖ τὴν στεφανωθῆ, διαρκῶς ἀνεβάλλε τὸ γάμο, βρίσκοντας ἐμπόδιο τὴν ὑπαρξὴ τοῦ παιδιοῦ της, που ἐκλινοῦσθη τὴν πατρική του περιουσία. Τέλος, τῆς ἐδήλωσε καθαρὰ ὅτι δὲν θὰ τὴν πῶρη ἂν δὲν τοῦ δώση προίκα ὅλα τὰ κτήματα που ἄφησε ὁ Μπόϊκος.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη ἡ Ἄγτωνέλλα ἔβαλε ὀσολὸ νὰ ἐξαφανιστῇ τὸ παιδί της ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦτο — τρελλὴ ὅπως ἦταν ἀπὸ τὸν ἔρωτα ἡ καινούρια αὐτῆ Μητέρα. Δὲν ὑπῆρχε βράσανος, στέχης, κακομεταχειρισμοῦ που νὰ μὴν τὸ κἀνῃ τοῦ καυμένου τοῦ Γιωργάκη. Ἡ σκληρὴ μητέρα θὰ μπορούσε βέβαια νὰ τὸ σκοτώσῃ μὴ καὶ καλῆ, φαίνεται ὅμως ὅτι οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀνδρός της τὴν εἶχαν καταστήσει ὑπευθύνῃ γιὰ τὸ θάνατό του. Ἡ παράδοσις ἀναφέρει ὅτι ὅλα τὰ μαρτύρια καὶ τὰ βράσανα, που τοῦ ἔκανε ἡ μάνα του, ἀντὶ νὰ τοῦ κλονίσουν τὴν ὑγεία του, ἀπειναντίας τὸν ἐδυνάμωνε, γιὰ ἕνας Ἄγιος ἐπροστάτευε τὸ κατατρεγμένο ὄρφανό, στὸ πείσμα τῆς κακοῦργας μητέρας του.

Ὁ καιρὸς περνοῦσε καὶ ἡ Ἄγτωνέλλα, που ἐφημιζετο ἄλλοτε γιὰ τὴν καλλονὴ της, ἔβλεπε τὴ νεότη της ν' ἀρχίζει νὰ μαραινεται καὶ τὸν ἔραστή της νὰ μὴ θέλει νὰ τὴν βγάλῃ ἀπὸ τὴν ἀμαρτία με τὸ γάμο. Ὁ χορὸς τοῦ Ἡσαία θὰ ἐξηγγίσει τὴν Ἄγτωνέλλα καὶ θὰ τῆς ξανάδινε τὴν ὑπόληψι στὰ μάτια τῶν συμπατριωτῶν της. Οἱ κάτοικοι τῶν Παξῶν, ἔχουν σχεδὸν ὅλοι τὴν καταγογγῆν τους ἀπὸ τὴν Ἡπειρο καὶ τὴν Ἀλβανία. Ἐπομένως ἔχουν ὅλες τῆς ἀρετῆς ἐκείνων ἀλλὰ καὶ ὅλες τους τῆς στενοκεφαλίας. Ἐτοῖ ἐξηγγείται πὺς ἡ σκληρὴ μητέρα ἐθεοῦσεν νὰ ἔχει δικαιοῦρα, ἀλλὰ καὶ καθήνον τῆς ἀκόμῃ βγάλῃ ἀπὸ τὴ μέση καθε ἐμπόδιο γιὰ τὴν ἀποκατάστασι τῆς τιμῆς της. Καὶ ἀπεφάσισε νὰ πνίξῃ με τὰ ἴδια της τὰ χέρια τὸ γυιὸ της...

Ἄλλ' ὁ Γιωργάκης δὲν ἦταν πειὰ μικρὸς εἶχε πατήσι τὰ δεκαπέντε. Καὶ εἶχε κληρονομήσει τὴν δυνατὴ κράσι τοῦ πατέρα του, θέληση καὶ ἀτσάλενια μπράτσα...

Ἡ μητέρα του τὸν εἶχε καταδικάσει νὰ κοιμάται στὸ ἀγροῦ, μαζὶ με τοὺς χοίρους. Μιά χειμωνιάτικη νύχτα, ἀκούει ἐλάφο θόρυβο, κατάλαβε ὅτι κάποιος μπῆκε, ἀλλὰ δὲν ἐσάλεψε. Ἐξαφνα μέσα στὸ σκοτάδι νοιώθει δύο χέρια νὰ ἔζητον φαχουλεντά τὸ λαμό του πεταγεται ἀπάνω, ἀράζει ἕνα ξύλο καὶ κτυπᾷ τὴ μάνα του στὸ κεφάλι. Ἡ Ἄγτωνέλλα ἔπεσε κάτω, με σπασμένο τὸ κρανίον. Ὁ Γιωργάκης ἀνοῖξε τὴν πόρτα καὶ ἐχάθησε στὸ σκοτάδι, κατέβηκε στὸ λιμάνι καὶ κρύφτηκε στὸ ἀμπάρι ἐνός καραβιοῦ, που τὴν ἄλλη μέρα ἔκανε πανιά γιὰ τὴν Αὐλώνα. Ἄν καὶ ὁ Γιωργάκης

μπορούσε νὰ δικαιολογήσῃ πολὺ καλὰ τὴν πράξι του ὅμως καταλάβαινε ὅτι τὸ νὰ σηκώσῃ χεῖρ ἐναντίον τῆς μάνας του, ἐθεωρεῖτο στὸ νησί κακούργημα που δὲν θὰ τοῦ τὸ συγχωροῦσε κανεὶς.

***

Ἄμα ἔφθασε στὴν Ἡπειρο μπῆκε ὑπηρέτης σ' ἕνα πλούσιο κτηματίαν, ἀλλὰ φιλάργυρο. Τὰ βράσανα τοῦ καυμένου τοῦ Γιωργάκη ἔσυνηχθησαν ἐδῶ. Ὅλην τὴν ἡμέρα δούλευε στὰ χωράφια τοῦ ἀφεντικου του, καὶ δὲν εἶχε γιὰ τροφὴν τὸν παρὰ κριθαρένιο ψωμί καὶ λίγες ἐλιές. Τὸ βράδυ κοιμόταν σ' ἕνα ἀγριώνα, καὶ τὸ προῖ κάλι στὴ δουλιὰ...

Πέντε χρόνια βάστηξε ἡ σκληρὴ αὐτῆ ζωὴ. Μιά μέρα ὁ Γιωργάκης ἔπεσε ἀρρωστος, με ἄγριο πυρετό. Γρηγοῦρα φανήκανε σπυρδιά στὸ κορμὶ του. Γιατρός δὲν ἦταν στὸ χωριὸ ἐκεῖνο, μὰ ὁ ἀφεντικὸς του κατάλαβε ἀμέσως ὅτι ἡ ἀρρώστεια του ὑπερέτῃ του ἦταν ἀραποβλογιὰ καὶ τρώμαζε. Τὸ χωριὸ ἀναστατώθηκε. «Βλογιά τρωάρα μας! Νὰ τὸνε διώξουμε τὸν ξενοφερμένο!...»

Καὶ τὸν ἀνάγκασαν νὰ βγῇ ἀπὸ τὸ χωριὸ, τὸν ἔδωξαν σὰ σκύλο. Ὁ δυστυχῆς Γιωργάκης κνηνηγμένος, πεινασμένος, ἀξιοδάκρυτος, κατέφυγε σὲ μιά μικρὴ σπηλιὰ καὶ ἐκεῖνη, καταφύγιος τὰ πάντα, με φοβερὰ βράσανα καὶ στερεῖσεις καὶ πόνοους, φώναζε μιά νύχτα ἐπάνω στὴν ἀπελπισία του, ἀπαρηγόνητος τὸ Θεὸ:

— Σατανά, ἐσένα κράζω! Ἐλα νὰ σοῦ παραδώσω τὴν ψυχὴ μου!...

Καὶ ἡ παράδοσις λέει ὅτι ὁ διάβολος ἐφανερῶθηκε στὸν ἐτοιμοθάνατο Γιωργάκη, μέσα σὲ φλόγες καὶ μυροδία θειαρῶν, ὅπως στὸ μεσαιωνικὸν ἦρωα τοῦ Γκαίτε. Καὶ ἐκεῖ, μέσα στὴν ἔρημικὴ σπηλιὰ, ὁ ἀπελπισμένος Μπόϊκος, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐδίκζητιν του, ἐτοῦλσε τὴν ψυχὴ του στὸ Δαίμονα τοῦ Κακοῦ, ὁ ὁποῖος ὁ ποσῆθηκε νὰ τὸν κἀνῃ βρυκόλακα.

***

Πέθανε λοιπὸν ὁ Γιωργάκης ὁ Μπόϊκος, καὶ τὸ φάντασμα τοῦ γέννηε τύραννος καὶ βασανιστῆς τῆς μάνας του. Ὅπου νὰ πῆγαινε ἡ Ἄγτωνέλλα, ἔβλεπε μπροστὰ τῆς τὸ φάντασμα γιὰ τὴν κτάξῃ ἀπειλητικὸ καὶ ἐξαγριωμένο. Τὴ νύχτα τὸ ἀκούγε νὰ γροῖξῃ γυρὸ ἀπὸ τὸ σπίτι της, νὰ μουγγρίζει, νὰ τῆς κτυπᾷ τὴν πόρτα, νὰ τρέξῃ σὰ κεραμίδα, νὰ τῆς μετρή τὰ βράσανα που τρώβησε ἐξ αἰτίας της, καὶ νὰ τὴν καταγροῖται. Ἡμέρες καὶ νύχτες περνοῦσαν χωρὶς νὰ μπορῇ ἡ σκληρὴ μάνα νὰ βοῆ ἔβνο. Οἱ στενοτέροι συγγενεῖς τῆς θέλησαν νὰ τὴν πάρουν σπίτι τους ἀλλὰ τὴν ἄλλη μέρα ἀναγκάστηκαν νὰ τὴν διώξουν, γιὰτὶ ὅλη τὴν νύχτα τὸ σπίτι τους κουνιότανε σὰν ἀπὸ οἰσμιὸ καὶ ἔξω ὁ βρυκόλακας μουγγροῖζε καὶ νομίζε κανεὶς πὺς σηκώθηκε σίφουνας. Με τὸν καιρὸ ὁ βρυκόλακας ἀπλωσε τὰ κατορθώματά του σ' ὅλο τὸ νησί. Τρωμαγμένοι οἱ Παξινοὶ διηγοῦνται ὅτι ἀκούγαν μουγγροῦ, κατάρες, γυπτηματα στὶς πόρτες τους, τρωχάματα στὶς στέγες, ξεροζώματα δέντρων.

Ἡ κατάσταση αὐτῆ ἔκανε ἄνω — κάτω ὅλο τὸ νησί. Δὲν μποροῦσαν νὰ ησυχάσουν οἱ ἄνθρωποι. Ἀπεράσαν λοιπὸν νὰ ἐπιλαλοῦσθον τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Μαζεύτηκαν ὅλοι οἱ παπάδες τοῦ νησιού καὶ ἀφοῦ προτήτερα διέταχθε γενική νησοῖα τῶν ἡμερῶν, ἐτέλεσαν τὴν θεία λειτουργία καὶ ἔπειτα μεγάλο Ἄγισμι. Ἀκολούθως, ὅλοι οἱ κάτοικοι, με τοὺς παπάδες, τὰ ἔξαπτεργα καὶ τὰ ἱερὰ εἰκονίσματα διέτρεξαν ὅλο τὸ νησί, γαντίζοντας αὐτὸ καὶ στή-νοους στὰ σταυροδρόμια λιθαρένιους σταυρούς — μερικοὶ τῶν ὁποῖων σὺζονται ἀκόμη. Συγχρόνως ὅμως κάποιος Σκλαβούνος, ὑπάλληλος τῆς Ἐνωτικῆς Κυβερνήσεως στὸς Παξούς, ἐκάρφωσε τὸ βρυκόλακα στὸ ἐπάνω μέρος τῆς πόρτας του με τρία μεγάλα καρφιά καὶ διεβεβαίωσε τοὺς κατοίκους ὅτι μόνο ὕστερ' ἀπὸ ἕκατό χρόνια θὰ μπορούσε ὁ βρυκόλακας νὰ ξανάθῃ στὸ νησί. Ἐτοῖ ἔπαυε τὸ καιρὸ, γιὰτὶ ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη ὁ πολυβασανισμένος Γιωργάκης δὲν ἔδωσε σημάδι τῆς παρουσίας του. Τὰ καρφιά ἐκεῖνα ἐσώζοντο ὡς τὰ 1805 καὶ πολλοὶ περιέμεναν με ἄγωνία ὅτι, με τὸ πέσιμο τους, νὰ ξαναγυρίσει στὸς Παξούς ὁ Γιωργάκης τῆς Ἄγτωνέλλας. Τὰ καρφιά κατέπαιαν, ἀλλ' ὁ βρυκόλακας δὲν ἐφανερῶθη πούθενά, ὅπως ἐπροβόητο.

Γιὰ τὴν Ἄγτωνέλλα τὴ σκληρὴ αὐτῆ μητέρα, ἡ παράδοσις λέει ὅτι ἐγκαταλειφθεῖσα ὀριστικῶς ἀπὸ τὸν ἔραστή της, κνηνηγμένη νύχτα — μέρα ἀπὸ τὸ φάντασμα τοῦ παιδιοῦ της, στὸ τέλος παρεφρόνησε. Καὶ τρελλὴ, με σκοιμενὰ ρούχα, ἔτρεξε σὰ τῶνα — καὶ στὰ περιγιάλια τῶν Παξῶν, ἔλειενὴ καὶ τρισάθλια ἡ ἄλλοτε πεντάμορφη Ἄγτωνέλλα τοῦ καπετάν Μπόϊκου. Ὡς πού μιά μέρα ἔπεσε στὴ θάλασσα καὶ πνίγηκε.

